

Werkgeverschap binnen de coöperatie

Visie achter werkgeverschap bij de coöperatie

Voor behalen van de doelen van de coöperatie wat betreft de dienstverlening aan de burger en zorgdragen van integrale hulp aan die burgers binnen de 4D's (Jeugdwet, Leerplichtwet, Participatiewet en Wet maatschappelijke ontwikkeling) is het van belang dat de medewerkers een eenheid vormen. Dat integraal wordt gewerkt en dat onafhankelijke hulpverlening en doorverwijzing plaatsvindt. Dat medewerkers die binnen de coöperatie werkzaam zijn zich verder kunnen ontwikkelen langs de transformatiedoelen die de coöperatie heeft. Om dat te kunnen realiseren is de keuze gemaakt om alle medewerkers in dienst te laten treden van de coöperatie.

Uitvoering van kerntaken van de gemeente binnen de coöperatie

De uitvoering van de 4D's is gebaseerd op wetgeving die onder de verantwoordelijkheid c.q. het gezag van de gemeente (het college van burgemeester en wethouders) wordt uitgevoerd. De gemeente blijft systeemverantwoordelijk en verantwoordelijk voor beleidsontwikkeling. De uitvoering wordt bij de coöperatie belegd. Persoonlijke omstandigheden en gegevens van de cliënten zijn essentieel binnen de uitvoering van de coöperatie. Het is daarom dat privacy en informatie-veiligheid een hot-item is binnen die uitvoering. De gemeente zal bij schending of misbruik daarvan worden aangesproken.

Wettelijke beperking

Binnen de uitvoering van de Participatiewet (incl. de IOWA en IOAZ) en de Leerplichtwet liggen een aantal taken die specifiek verbonden zijn aan de gemeente en hen een speciale positie in de coöperatie geven. Dit leidt tot het afwijken van het basisbeginsel dat iedereen in dienst is van de coöperatie. Echter de uitvoering in de coöperatie is wel van belang in de integraal aan te bieden dienstverlening binnen het sociale domein. Juist voor inwoners die problemen hebben met werk en inkomen en/of aangesproken worden op het niet voldoen aan de leerplicht van hun kinderen, kan een integrale benadering soelaas bieden op het (weer) versneld voorwaardig deelnemen aan en in de maatschappij.

Voor de werkzaamheden betreffende de Jeugdwet en Wmo kunnen de werkzaamheden worden gemandateerd aan de directeur van de coöperatie ingevolge art. 10:3 lid 1 en art. 10:4 van de AWB. Daarin is namelijk geregeld dat deze taken ook kunnen worden gemandateerd aan niet-ondergeschikten, zijnde in dit geval de directeur van de coöperatie.

De Leerplichtwet in de coöperatie

De Leerplichtwet laat uitvoering door niet aan de gemeente verbonden medewerkers niet toe. In de leerplichtwet is sprake van toezicht op de naleving van de wet waartoe het college één of meerdere ambtenaren aanstelt (art. 16 van de Leerplichtwet). Dit is een kerntaak van de gemeente waarbij een ingreep in de persoonlijke levenssfeer van de burger kan plaatsvinden. Daarnaast is de leerplichtambtenaar in Woudenberg ook nog aangesteld als buitengewoon opsporingsambtenaar, zodat zij overtredingen kan opsporen en indien noodzakelijk boetes kan opleggen.

De Participatiewet in de coöperatie

Bij de Participatiewet is het iets genuanceerder. Daar kunnen delen door derden worden uitgevoerd en voorbereid, maar dienen uiteindelijke besluiten en delen van het onderzoek altijd onder het 'gezag' van het college van B&W te worden genomen dan wel worden uitgevoerd.

De Participatiewet stelt nadrukkelijk dat het uiteindelijk vaststellen van de rechten en plichten is voorbehouden aan het college (art. 7 lid 4 van de Participatiewet). Het gaat hier om een kerntaak van de gemeente. Die kerntaak kan de gemeente wel overdragen worden aan andere bestuursorganen, maar niet aan private partijen (dus in deze de coöperatie). Zie voor meer informatie hiervoor het advies van Capra d.d. 8 maart 2017 met referentie: D22741/PB/EB (bijlage 10 van het implementatieplan).

Gebruik van informatiesystemen en privacy

Voor de informatiebehoefte van de coöperatie is een analyse opgesteld welke systemen zij nodig hebben en waar zij voor de uitvoering van hun taken gebruik van moeten maken (zie daarvoor bijlage 9 Analyse informatiebehoefte Coöperatie). In veel van de systemen zal gewerkt worden met persoonlijke gegevens van de cliënten die noodzakelijk zijn om tot een juiste beoordeling van de vraag te komen.

De coöperatie moet er voor zorgen dat zij de privacy van de cliënt waarborgt en er voor zorg draagt dat verkregen informatie niet wordt gebruikt door medewerkers en/of derden die daartoe niet bevoegd zijn. Op dit moment zijn voor de uitvoering van de 4D-taken door de gemeente de benodigde privacy- en gebruikersprotocollen opgesteld en wordt de naleving daarvan gecontroleerd. Uitwisseling van gegevens verloopt via strakke procedures. Om juist gebruik van data te controleren en er voor zorg te dragen dat oneigenlijk gebruik binnen maar ook van buiten de gemeente (data-lekken) niet plaatsvinden heeft de gemeente een Functionaris Gegevensbescherming en een Privacy Officer aangesteld.

Het is van groot belang dat de coöperatie zich bewust is van de risico's rond onterecht gebruik van gegevens en/of het niet juist beveiligen van die gegevens. Zij moeten daarvoor de nodige maatregelen nemen en het is in ieder geval van belang dat bij het overgaan van taken naar de coöperatie de I-veiligheid is gegarandeerd en de privacy van cliënten is gewaarborgd. Gebeurt dat niet op de juiste manier dan kunnen de gevolgen groot zijn en zal dat op de gemeente afstralen. Een privacy protocol moet bij de start van de coöperatie gereed zijn. Medewerkers zijn hiermee bekend, en werken conform protocol.

Aan de hand van de bijgevoegde analyse zal een verdere uitwerking gaan plaatsvinden voor de informatiesystemen ten behoeve van de coöperatie. I-Veiligheid en privacybescherming zijn daarbij leidend.

Binnen de uitvoering van de 4 D's door de coöperatie vormt de toegang en het gebruik van een tweetal systemen een beperking. Deze worden hieronder verder belicht.

Gebruik van het SUWInet in de coöperatie

In de uitvoer van de Participatiewet wordt voor het onderzoek of men in aanmerking komt voor een uitkering danwel of omstandigheden wijzigen van de cliënt gebruik gemaakt van het SUWInet. Het gebruik hiervan is voorbehouden aan gemeenten, UWV en SVB. Om inzage te hebben moeten medewerkers bij de (I)GSD van gemeenten, die belast zijn met de uitvoering van de wettelijke taken die vallen onder de Participatiewet, IOAW en IOAZ, geautoriseerd zijn. Dit geldt tevens voor ingehuurde externe capaciteit, bijvoorbeeld een medewerker die wordt ingehuurd via een uitzendbureau. De

medewerker werkt dan op het kantoor en onder gezag en toezicht van de desbetreffende gemeente.

Gebruik van de BRP in de coöperatie

Wat betreft het gebruik van de persoonsgegevens uit de BRP (voorheen GBA) liggen er ook nadrukkelijke beperkingen in de mogelijkheid om inzage te hebben in de BRP. Dat inzagerecht is voorbehouden aan (semi) overheidsorganisaties zoals gemeenten, UWV, Belastingdienst, SVB, ziekenhuizen, pensioenfondsen en onderwijsorganisaties. Bij gemeentelijke verordening kunnen door derden verrichte werkzaamheden met een gewichtig maatschappelijk belang voor de gemeente worden aangewezen, ten behoeve waarvan gegevens uit de basisregistratie kunnen worden verstrekt. Mogelijk dat de coöperatie op termijn inzagerecht kan krijgen, echter dat is niet op afzienbare termijn te realiseren.

De gegevens vanuit het BRP zijn deels nodig om in de onderzoeksfase vast te stellen dat de melder daadwerkelijk inwoner is van gemeente Woudenberg, en om de systemen te vullen die men gebruikt voor de uitvoering van de Participatiewet, de Jeugdwet en de Wmo (GWS en MensCentraal). Automatische koppeling is op dit moment nog niet mogelijk in MensCentraal. Er zijn wel ontwikkelingen om dit te realiseren, maar de gemeente is daarbij afhankelijk van de software leverancier en regionale doorontwikkeling van het systeem. De huidige klantmanagers werk en inkomen, de Wmo-consulenten en de administratief medewerkers hebben, vanuit hun functie onder gezag van het college, beperkt toegang, vullen de cliëntsystemen en kunnen persoonsgegevens beperkt controleren.

Hoe dit te regelen?

Zoals al aangegeven is de uitvoering van de Participatiewet en de Leerplichtwet onder direct gezag van de coöperatie niet mogelijk. Voor de uitvoering van de Participatiewet is het SUWInet onontbeerlijk en moet inzage daarin zijn geregeld. Voor de werkzaamheden van de Leerplichtwet, de Wmo, de Participatiewet en ook voor de Jeugdwet, is het noodzakelijk om de gegevens uit de BRP te kunnen inzien.

Voor deze inzage kan het niet anders dan dat de medewerkers verbonden zijn met de gemeente, oftewel dat zij ambtenaar zijn. Onderzocht is welke oplossing de meest efficiënte is voor de coöperatie en de uitoefening van deze taken. Daarbij kwamen de volgende alternatieven aan de orde:

- Iedereen, behalve de Leerplichtmedewerker, komt wel in dienst van de coöperatie. Voor het onderzoek naar de gegevens van de aanvrager Participatiewet, het controleren van de persoonsgegevens en het besluit op de aanvraag wordt binnen de gemeente een oplossing gecreëerd in de vorm van een specifieke ambtenaar. Dit is een omslachtige oplossing waarbij de medewerkers van de coöperatie uiteindelijk toch met persoonsgegevens moeten werken waartoe zij niet bevoegd zijn. Tevens zijn cliënten en betrokken medewerkers afhankelijk van wat de gemeente levert.
- De betrokken medewerkers worden vanuit de gemeente gedetacheerd naar de coöperatie. Lastig hierbij is dat detachering niet tot in lengte van dagen kan worden geregeld, betrokken medewerkers in een onzekere positie verkeren en de gemeente de coöperatie btw in rekening moet brengen.
- Iedereen komt in dienst van de coöperatie, doch de medewerkers die betrokken zijn bij de uitvoering van de Leerplichtwet en Participatiewet en voor de uitvoering daarvan een arbeidsrelatie met de gemeente moeten hebben, krijgen een nul-uren-contract bij de gemeente. Op die manier zijn zij bevoegd hun

werkzaamheden uit te voeren en kan de gemeente hen mandateren voor het uitvoeren van hun taken.

- De gemeente laat de werkzaamheden rond de Participatiewet, de Leerplichtwet en de mogelijkheid van inzage in het BRP door de administratief medewerkers op locatie van de coöperatie uitvoeren. De betrokken medewerkers maken wel deel uit van de coöperatie, doch behouden hun ambtelijke status waarmee zij onder mandaat bevoegd blijven hun werkzaamheden rechtmatig uit te voeren. De gemeente heeft daarbij ook direct toezicht op het gebruik van het SUWInet en het BRP.

Onderzocht wordt thans nog of optie 3 uitvoerbaar is en daarmee de voorkeur krijgt boven optie 4.

Om wie gaat het?

De medewerkers, zoals opgenomen in de formatie voor de coöperatie, waar het bij deze wettelijke beperking om gaat zijn:

- Klantmanagers Sociale Zaken,
- Administratief medewerkers sociaal domein,
- Leerplichtmedewerker.

Voorstel

- Uitgaan van het basisprincipe dat een ieder die uitvoering geeft aan de 4D's in dienst is van de coöperatie, doch voor de medewerkers die zich bezig houden met de uitvoering van de Participatiewet en de Leerplichtwet en waar het noodzakelijk is om inzage in het BRP te regelen voor de uitvoering van de Wmo en de Jeugdwet, nog een nadere toets te doen hoe dit te regelen door:
 - o of hen op locatie hun werkzaamheden te laten uitvoeren en hen hun ambtenarenstatus te laten behouden;
 - o of hen in dienst te laten treden bij de coöperatie én hen een ambtelijk nul-uren contract aan te bieden bij de gemeente.
- Wat betreft I-veiligheid en privacy garantie en waarborgen in de bedrijfsvoering van de coöperatie te eisen alvorens overgegaan wordt tot het overdragen van de taken. Dit te doen aan de hand van de bijgevoegde analyse.